

А. А. Клевчик,

к. е. н., асистент кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці
ORSID ID: 0000-0003-3585-544X

DOI: 10.32702/2306-6806.2019.4.48

СОЦІАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ ЯК ОСНОВНА ДИСПРОПОРЦІЯ В СУСПІЛЬСТВІ

L. Klevchik,

Ph.D (Economics), Assistant of Department of Economic Theory, Management and Administration, Yuriy Fedkovych
Chernivtsi National University, Chernivtsi

SOCIAL INEQUALITY AS A BASIS OF DISPROPORTION IN SOCIETY

У статті розглядаються теоретичні та практичні аспекти проблеми соціальної нерівності. Автор актуалізує питання соціальної нерівності як основної диспропорції у суспільстві, оскільки нині бідність, неможливість забезпечити гідне існування, економічна нестабільність, високі витрати, низькі доходи, неможливість реалізувати свої можливості, несправедливість — це фактори, які ведуть до нерівності життя населення. Розглянуто типи, параметри, фактори формування та поширення соціальної нерівності, розкрито причини, критерії, види і форми соціальної нерівності. Проведена оцінка соціальної нерівності як основної диспропорції у суспільстві. Проаналізовано вплив різних факторів та запропоновано основні принципи боротьби з нерівністю у суспільстві. Порівняно світовий та український досвід боротьби з проблемою соціальної нерівності, розроблено рекомендації щодо подолання соціальної нерівності в сучасних глобалізаційних умовах.

The article deals with theoretical and practical aspects of the problem of social inequality. The author focuses on the issue of social inequality as the main disparity in society, since poverty, inability to provide decent livelihoods, economic instability, high costs, low incomes, inability to realize their opportunities, injustice are factors that lead to inequality of life of the population. In modern Ukraine, social inequalities are becoming dangerous in scale, seriously threatening the security of human development. Transformations are accompanied by deep divisions of the population by income and an unacceptable increase in the share of the poor. Poverty and social inequality are inextricably linked with such phenomena as the destruction of education and health systems, the reduction of life expectancy, population decline, the degradation of the country's scientific potential, labor migration, low productivity and gradual deterioration in the quality of labor resources. This situation not only generates a significant social tension, but also impedes further socio-economic development of the country as a whole. The economic reforms taking place in our country in recent years have seriously changed the social structure of society. There was a rapid social stratification, layers of very rich and extremely poor citizens appeared. The overwhelming majority of people were deprived of social protection of the state, and were faced with the need to adapt to life in conditions of market instability. Under these conditions, the emergence of a large number of poor people was inevitable.

The types, parameters, factors of formation and spread of social inequality are considered, reasons, criteria, types and forms of social inequality are disclosed. An assessment of social inequality as the main disproportion in society. The influence of different factors is analyzed and the basic principles of combating inequality in society are proposed. Comparative international and Ukrainian experience in combating the problem of social inequality, recommendations for overcoming social inequality in modern globalization conditions have been developed.

Ключові слова: соціальна нерівність, коефіцієнт Джині, соціальна диференціація, розподіл суспільства, соціально-економічне становище, нерівність доходів, бідність.

Keywords: social inequality, Gini coefficient, social differentiation, division of society, socioeconomic situation, inequality of income, poverty.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Проблема соціальної справедливості є складною і неоднозначною. Її розуміння залежить від історичного етапу розвитку суспільства, класових позицій, рівня знань. Соціальна нерівність загрожує соціальній стабільності і

знижує економічну ефективність внаслідок низької конкурентоспроможності споживачів.

У сучасній Україні проблеми соціальної нерівності набувають небезпечних масштабів, суттєво загрожуючи безпеці людського розвитку. Перетворення супроводжу-

ються глибоким розшаруванням населення за рівнем доходів та неприпустимим збільшенням частки бідного населення. З проблемами бідності та соціальної нерівності нерозривно пов'язані такі явища, як руйнація систем освіти та охорони здоров'я, скорочення тривалості життя, зниження чисельності населення, деградація наукового потенціалу країни, трудова міграція, низька продуктивність праці та поступове погіршення якості трудових ресурсів. Подібна ситуація не тільки породжує значну соціальну напругу, а й гальмує подальший соціально-економічний розвиток країни у цілому.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Багато сучасних вчених бачать витоки соціальної нерівності в природних відмінностях людей за фізичними даними, особистісними якостями, внутрішній енергією, а також по силі мотивації, спрямованої на задоволення першочергових потреб. Зокрема питаннями соціальної нерівності займалися: Браун Г., Джантелієва Ж., Добров Д., Колот А., Красін Ю., Куценко О., Марутян Р., Лібанова Е., Сидоржевський М., Суліма Є., Уджмаджурідзе Г., Чуприна О. та ін. Також науковці зазначають, що спочатку нерівність зазвичай вкрай нестійка і не призводить до закріплення соціальних статусів. На тепер немає реальної моделі суспільного устрою, в якій би можна було реалізувати повну рівність.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета статті — дослідження особливостей соціальної нерівності як основної диспропорції в суспільстві, також вироблення диференційованих стратегій соціальної політики, які враховують різнобічні інтереси різних груп суспільства та пошук ефективних механізмів їх реалізації. Необхідно, щоб здійснення економічних реформ сприяло більшій індивідуалізації добробуту, створення можливостей різним сім'ям вибрати власні варіанти формування матеріального піднесення з урахуванням індивідуальних життєвих ситуацій. Головним завданням є формування пріоритетів з урахуванням того, щоб результати економічного зростання служили інтересам як багатих, так і найменш захищених верств населення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Соціальні нерівності притаманні будь-якому суспільству. Як людина є істотою соціальною, так і нерівність є соціальним феноменом. Основами соціальних нерівностей є соціокультурні та ресурсні відмінності індивідів (груп) — саме вони структурують соціальну реальність, утворюючи структурну матрицю суспільств і певний соціальний порядок. Нерівність є головним чинником суспільної нестабільності: що вищою і різноманітною є нерівність, то вищі ризики соціальної напруги та соціального конфлікту. Ступінь нерівності та її суспільне сприйняття значною мірою відображає цивілізаційні орієнтації населення.

Соціальна нерівність — це положення в суспільстві, коли окремі соціальні групи мають різний соціальний статус, належать до різних суспільних класів або соціальних кіл. До аспектів соціальної нерівності належить правова нерівність, обмеження свобод, майнова нерівність, нерівність щодо доступу до освіти, медичного обслуговування тощо [8, с. 21].

Також соціальна нерівність трактується як наслідок нерівності позицій (посад, професій), різниці в розмірі матеріальної та моральної винагороди (престиж), влади, освіти між різними прошарками населення. Як правило, поняття соціальна нерівність тісно пов'язане із поняттям бідність. Бідність визначається як економічний та соціокультурний стан людей, котрі мають мінімальну кількість ліквідних цінностей (ті, що постійно підлягають продажу та обміну) та обмежений доступ до соціальних благ [1].

Соціальна нерівність, пов'язана з нерівністю соціальних можливостей або життєвих шансів, зумовлена відмінними соціально-зумовленими ресурсами та практиками, зокрема неоднаковістю таких ресурсів, як знання, професійно-кваліфікаційний рівень, цінності, смаки, мова, манери, і проявляється в різному стилі життя, характері споживання, формам проведення вільного часу. Соціальна нерівність може бути закріплена правовими нормами, що діють у суспільстві, або ж мати в своїй основі традиції. До типів соціальної нерівності належать

нерівність за гендерною, расовою, кастовою, віковою ознаками.

На думку Р. Марутян, нерівність викликає економічні, політичні і соціальні проблеми, та це не так. Насправді нерівність є наслідком несправедливого соціального устрою, законів та розподілу благ [7].

Розуміння соціальних нерівностей передбачає вимірювальну методологію, що на індивідуальному рівні включатиме такі базові комплексні параметри:

- ресурсний (комплексні матеріальні та нематеріальні ресурси життя, соціальні й індивідуальні досягнення, доступні та спожиті індивідом у сучасному суспільстві);

- оціночно-діяльнісний (оцінка індивідуальної можливості скористатись певними благами);

- моральний (оцінка справедливості обсягу та якості доступних благ в залежності від самоідентифікації індивіда в соціальному просторі, оцінки соціальної значущості власної діяльності) [4, с. 17].

Фактори формування та поширення соціальної нерівності серед осіб, зайнятих працею: економічні, соціально-економічні, соціальні, демографічні та ін. Крім цих основних факторів нерівності, можливо відмітити і деякі інші, як наприклад: репутація; привілеї, пов'язані з контролем над тими чи іншими ресурсами; певного роду професії, які забезпечують владу та привілеї.

Французький соціолог Еміль Дюркгейм вивів дві причини соціальної нерівності:

1. Необхідність заохочувати кращих у своїй справі, тобто тих, хто приносить велику користь суспільству.
2. Різний рівень особистих якостей і талантів у людей.

Ключові критерії нерівності виклав Макс Вебер:

1. Багатство (різниця в доходах).
 2. Престиж (різниця в пошані і повазі).
 3. Влада (різниця в кількості підлеглих) [2].
- Американський соціолог Б. Барбер розділив сучасні види соціальної нерівності, ґрунтуючись на 6 критеріях:
1. Престижність професії.
 2. Наявність влади.
 3. Багатство і дохід.
 4. Релігійна приналежність.
 5. Наявність освіти, володіння знаннями.
 6. Належність до того чи іншого етносу, нації [5, с. 84].

Роберт Міхельс висунув ще одну причину: захист привілеїв влади. Коли чисельність спільноти перевищує якимсь певне число людей, вони висувають головного, або цілу групу, і наділяють його більшими повноваженнями, ніж всі інші.

Класифікація форм соціальної нерівності з точки зору розв'язання проблем розвитку людини може полягати в наступному переліку:

- класова (диференціація на класи, верстви і групи залежно від соціального статусу, рівня доходу, освіти тощо);

- політична нерівність (відсутність рівної можливості впливу на прийняття політичних рішень на рівні безпосередніх учасників політичного процесу);

- економічна нерівність (різний рівень матеріального забезпечення, доходів і їх суспільного розподілу, задоволення потреб);

- гендерна (нерівність у гарантуванні і реалізації основних прав і свобод людини залежно від статі);

- освітня (посилення соціальних функцій інституту освіти, відсутність рівного доступу до освіти через її комерціалізацію);

- екологічна (відсутність гарантій захисту від загроз екологічного забруднення, екологічних катастроф тощо);

- нерівність безпеки здоров'я (відсутність захищеності від ризиків захворюваності, нерівність у доступності ефективного медичного обслуговування тощо);

- культурна нерівність (нерівність захисту культурного розвитку від деструктивних тенденцій),

- інформаційна (заангажованість ЗМІ, відсутність ефективних каналів передачі інформації, нерівність доступу до інформації) [8, с. 56].

Фактори, що впливають на розшарування в суспільстві, в усьому світі залишаються тими ж, що і багато років тому:

- уклад життя, міський чи сільський, оскільки відомо, що в селах оплата за працю менша, ніж в місті, і умови часто гірші, а роботи більше;

— соціальні ролі (мати, батько, педагог, чиновник) — визначають статусність, престиж, наявність влади, власності;

— поділ праці — фізична та інтелектуальна праця оплачуються по-різному [12].

Основними наслідками нерівності є консервування бідності, макроекономічна нестабільність, звуження можливостей економічного зростання і поширення корупції, тотальна недовіра до влади.

На думку А. Колот, соціальна нерівність у сучасному світі настільки вражає, що цей феномен інколи називають розподілом суспільства між одним відсотком населення й усією його рештою [4, с. 23].

Основні показники нерівності:

— різний рівень доступу до ресурсів як фізичних, так і моральних (приклад — жінки в Стародавній Греції, яких не допускали до Олімпійських ігор);

— різні умови праці [8, с. 47].

Традиційно нерівність вимірюється коефіцієнтом Джині, а також більш простим і зрозумілим коефіцієнтом диференціації: це відношення середніх доходів 10% найбагатшої групи до середніх доходів 10% найбіднішої групи населення. В Європі цей коефіцієнт варіюється від 4 до 8 (в деяких країнах близько 10), в Америці — 14, там традиційно більша нерівність, так як багато мігрантів [10].

Індекс Джині, який описує рівень розшарування (0 — абсолютна рівність, 100 — абсолютна нерівність), в Україні становить 25,5 — приблизно стільки ж, скільки в Норвегії або Швеції (СІА, 2015). Однак з огляду на тінізацію вітчизняної економіки цей показник не відповідає дійсності. За підрахунками Інституту демографії та соціальних досліджень НАНУ, розрив у доходах 10% найбагатших та 10% найбідніших українців становить 40 разів. За висновками ООН, такий показник нерівності загрожує країні суспільно-політичним неспокоєм [6].

У світі є 36 млн доларових мільйонерів і 3,5 млрд людей, чий добробут становить менше 10 тис. доларів на особу. Водночас половина світових багатств належить всього 1% людей. Прірва між бідними й багатими, здається, ніколи ще не була настільки глибокою.

В останні 30—40 років (після ліберальних реформ Тетчер і Рейгана) на Заході спостерігалось випереджувальне зростання спекулятивного збагачення: набагато швидше зростали доходи від капіталу, а не від продуктивної праці. Саме спекулятивно нажитий, а не зароблений капітал став найважливішою причиною нерівності, що дедалі зростає. Крім того, в країнах Заходу, починаючи з 80-х років минулого століття, внаслідок приватизації національні активи перейшли у приватні руки, капітал було приватизовано, звідси уряди стали не в змозі перерозподіляти доходи в суспільстві.

Особливо сильно рівень нерівності (як доходів, так і статків) виріс за останні 30 років, і це стосується практично всіх країн світу. Так, верхні 10% суспільства присвоюють собі 37% національного багатства в Європі і 41% — у Китаї, 46% — у Росії. У Бразилії та на Близькому Сході цей показник становить 55% і 61% відповідно. Надзвичайно швидкими темпами зросло після розпаду СРСР майнове розшарування в Росії, де показник нерівності навіть перевершує китайський. Але особливо очевидним є зростання майнової нерівності в США, де 1% суспільства має близько 40% національного багатства, тоді як у 1980 році цей показник не перевищував 22% [3].

Постіндустріальні країни-члени ОЕСР, які становлять менше 1/10 частини населення планети, орієнтуються на дохід у 80 тисяч доларів на душу населення на рік, тоді як цей показник для 85% населення Землі не досягає навіть 3 тисячі доларів [10].

Згідно з дослідженням німецького Фонду Бертельсмана, найменше соціальної нерівності у північних країнах ЄС: Данії, Швеції та Фінляндії. За шкалою від 1 до 10 ці країни знаходяться вище семи балів. Найгірша ситуація у Румунії та Греції, їхній показник — менше чотирьох пунктів. Німеччина набрала 6,7 пунктів. У цілому ситуація з соціальною справедливістю в Європі поліпшується завдяки економічному зростанню. За даними Фонду Бертельсмана, майже у всіх країнах ЄС у 2016 році знизився рівень безробіття. Зараз у середньому в ЄС він становить 8,7 відсотка. У 2015 році безробіття було на рівні 9,4 відсотка. Однак дослідники відзначають "величезну" різницю у рівні зайнятості в різних країнах ЄС. Якщо в Німеччині

рівень безробіття в 2016 році становив 4,2 відсотка, то у Греції — 23,7 відсотка [9].

Навіть у такій соціально орієнтованій країні, як Німеччина, рівень нерівності повернувся до періоду Першої світової війни. Зараз верхні 10% суспільства мають 40% національного багатства, а на нижні 50% припадає лише 17% — як і 100 років тому.

На думку Г. Уджмаджурідзе, сьогодні в Україні формується соціальна структура, верхівку якої утворюють олігархічна еліта, а широкую основу — найбідніші прошарки, верстви, хоча в наявності є і середній прошарок із малих і середніх підприємців, багаточисельного чиновництва і відносно невеликої групи спеціалістів [11].

Трансформація соціальної структури українського суспільства носить глибокий, ґрунтовний характер. Зруйновано стару структуру, середній клас, взагалі чіткі межі між класами, виникли нові соціальні утворення. Оновився характер і набула глобальних масштабів поляризація суспільства. Оскільки найшвидкішими, найінтенсивнішими стали переміщення низхідного плану, суспільство виявилось розколотим на дві частини: вищі верстви, які відрізняються великими прибутками та привілеями, та всі інші соціально незахищені та малозабезпечені.

В умовах політики відкритості України до зовнішнього світу прогнозується збільшення масштабів корупції, наркобізнесу, торгівлі людьми та інших проявів транснаціональної організованої злочинності, що підіривають основи національної української державності.

В Європі (завдяки соціал-демократичній традиції) держава намагається пом'якшити соціальну нерівність через податки та інші механізми перерозподілу. Водночас у США протягом останніх десятиліть було знижено податки для надбагатих, знизився життєвий рівень середнього класу [3].

У сучасному суспільстві питаннями соціальної нерівності займаються органи соціальної політики. В їх обов'язки входить:

1. Введення різних компенсацій для соціально-незахищених верств населення.
2. Допомога бідним сім'ям.
3. Допомога безробітним.
4. Визначення мінімальної зарплати.
5. Соціальне страхування.
6. Розвиток освіти.
7. Охорона здоров'я.
8. Проблеми екології.
9. Підвищення кваліфікації робітників [7].

Ми погоджуємося з думкою О. Чуприної, що подолання бідності та значної соціальної нерівності є ключовим завданням сучасної соціально-економічної модернізації, від успішності виконання якого залежать перспективи подальшого розвитку країни, ця мета може втілюватися через забезпечення умов для повноцінної реалізації підприємницького, трудового, інтелектуального та творчого потенціалів країни та через соціальне забезпечення незахищених верств населення та вдосконалення системи відтворення людських ресурсів. Проте, ефективність реалізації цих заходів на практиці неможлива, якщо першим кроком не стане вдосконалення пропорцій перерозподілу суспільного продукту і реальна боротьба з корупцією та тіньовим сектором економіки [12].

Потрібно знайти такий оптимальний рівень соціальної нерівності, коли будуть збільшуватися стимули до праці та розвитку, і одночасно, щоб люди були соціально захищеними, що призвело б до зменшення соціальної напруженості. Напрямами оптимального рівня соціальної нерівності можуть бути:

1. Введення прогресивної шкали оподаткування.
2. Підвищення оптимального розміру оплати праці.
3. Зміна структури державних витрат [2].

Подолання нерівності передбачає застосування критеріальних нормативів якості й рівня життя, що мають виконувати функцію забезпечення мінімальних гарантій і функцію соціальних орієнтирів.

Пропозиції щодо шляхів подолання глобальної соціальної нерівності та пов'язаних з нею загроз безпеки розвинутого глобального суспільства в основному зводяться сьогодні до обмеження або припинення економічного росту. Проте зрівняння в доходах, відношення до влади та власності, позбавляє індивіда внутрішнього стимулу до дій, самовдосконалення, а отже, забирає в суспільства

важливу рушійну силу. Подолання нерівності на принципах справедливості передбачає проведення комплексної соціальної політики, скерованої на скорочення бідності в усіх її проявах, згладжування не виправданих відмінностей в якості життя громадян.

ВИСНОВКИ

Соціальна нерівність — це вид соціального поділу, в якому окремі члени суспільства або групи знаходяться на різних сходинках соціальної драбини (ієрархії) і мають нерівні можливості, права і обов'язки. Це нерівномірний розподіл матеріальних та нематеріальних ресурсів у суспільстві, внаслідок такого нерівномірного розподілу різні члени суспільства мають також різні можливості в користуванні ресурсами.

Соціальна нерівність і бідність, які породжуються тим, що основними ресурсами планети можуть користуватися лише вибрані, породжує конфлікти і війни серед населення. Наслідки розвиваються поступово і виражені в уповільненому розвитку багатьох країн, це призводить до того, що прогрес в економіці теж сповільнюється, демократія як система втрачає свої позиції, в суспільстві зростає напруження, невдоволення, психологічний тиск соціальної дисгармонії.

Соціальна нерівність виражена в кожній країні, десь вона сильніша, а десь слабша. Соціальної справедливості в Європі стає більше, але зберігається різниця між північними і південними країнами. У розвинених країнах профіль нерівності ромбовидний: близько 5 % населення є багатими та представляють вищий клас, 80 % складають середній клас, 15 % належать до категорії бідних, тобто нижчого класу. В Україні соціальна структура нагадує трикутник: 1—2 % належать до вищого класу, 10—12 % мають середні доходи та представляють середній клас, усі інші, а це понад 85 % населення, мають бути віднесені до найбіднішого нижчого класу.

Шляхи подолання соціальної нерівності:

- розвиток соціальних послуг;
 - доступність безкоштовної якісної медицини та освіти;
 - допомога малозабезпеченим та інвалідам;
 - розробка нормативних актів, законів, грошових компенсацій, які захищають незахищені верстви суспільства (ветерани, інваліди, матері-одинокі);
 - забезпечення робочими місцями інвалідів;
 - надання однакових можливостей як чоловікам, так і жінкам при прийомі на роботу;
 - вдосконалення антидискримінаційного законодавства;
 - реалізація перерозподільчого потенціалу систем оподаткування та державних послуг у сфері охорони здоров'я і освіти;
 - реальна боротьба з корупцією і забезпечення рівного доступу до правосуддя та рівності перед законом.
- Важливими моментами в поліпшенні соціально-економічного становища населення виступають підвищення пенсійного забезпечення населення, відповідного реальному прожитковому мінімуму, реалізація програм соціальної підтримки соціально-вразливих груп. Максимальна реалізація шляхів подолання нерівності по кожному напрямку, призведе до вирівнювання ситуації та пом'якшення різниці серед соціальних класів населення.

Література:

1. Браун Г. Лайвне слово чи головний виклик XXI століття [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://nv.ua/ukr/opinion/lajvne-slovo-abo-holovnij-viklik-xxi-stolittja-2447810.html>
2. Джантелиева Ж.Т. Проблема социального неравенства [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [https://sibac.info/archive/social/7\(43\).pdf](https://sibac.info/archive/social/7(43).pdf)
3. Добров Д. "Вибухове" зростання нерівності у світі є однією з головних загроз людству [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://ua.112.ua/mnenie/vybukhove-zrostannia-nerivnosti-u-sviti-ie-odniieiu-z-holovnykh-zahroz-liudstvu-428083.html>
4. Колот А. М. Глобальна соціальна нерівність доходів: природа, тенденції, наслідки // Соціально-трудові відносини: теорія і практика: зб. наук. пр. — Київ: КНЕУ, 2017. — № 2. — С. 8—47.

5. Красин Ю.А. Социальное неравенство как политическая проблема // Полития. — 2007. — № 2. — С. 83—91.

6. Куценко О.Д. Суспільство нерівних: суперечності та виклики комплексних соціальних нерівностей [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.sau.kiev.ua/docs/20171205/tezi.pdf>

7. Марутян Р. Боротьба з несправедливістю чи з нерівністю — вічна соціальна дилема [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://matrix-info.com/2018/08/24/borotba-z-nespravedlyvistyu-chy-z-nerivnistyu-vichna-sotsialna-dylema/>

8. Нерівність в Україні: масштаби та можливості впливу / За ред. Е.М.Лібанової. — К.: Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи НАН України, 2012. — 404 с.

9. Сидоржевський М. Рівень соціальної нерівності у ЄС знижується [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.dw.com/uk/a-41402568>

10. Суліма Є. М. Джерела глобальної соціальної нерівності та шляхи подолання поляризації глобального суспільства [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8199/Sulima_Dzherela_hlobalnoi.pdf

11. Уджмаджурідзе Г. Чинники нерівності політичної участі в сучасному українському суспільстві: досвід застосування бінарної логістичної регресії [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://periodicals.karazin.ua/ssms/article/view/10191/9710>

12. Чуприна О.О. Соціальна нерівність як джерело загроз безпеці людського розвитку в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/1907/1/CHuprina_CHuprin_282.pdf

References:

1. Brown, G. "The bold word or the main challenge of the XXI century", available at: <https://nv.ua/ukr/opinion/lajvne-slovo-abo-holovnij-elni-xxi-stolittja-2447810> (Accessed 1 March 2019).
2. Dzhanтелиева, Zh.T. "The problem of social inequality", available at: [https://sibac.info/archive/social/7\(43\).pdf](https://sibac.info/archive/social/7(43).pdf) (Accessed 1 March 2019).
3. Dobrov D. "Explosive growth of inequality in the world is one of the main threats to humanity", available at: <https://ua.112.ua/mnenie/vybukhove-zrostannia-nerivnosti-u-sviti-ue-odniieiu-z-holovnykh-zahroz-liudstvu-428083.html> (Accessed 3 March 2019).
4. Kolot, A. (2017), "Global Social Income Inequality: Nature, Trends, Implications", *Sotsial'no-trudovi vidnosyny: teoriya i praktyka*, vol. 2, pp. 8—47
5. Krasin, Yu. (2007), "Social inequality as a political problem", *Politya*, vol. 2, pp. 83—91.
6. Kutsenko, O. "Society of Unequal: Contradictions and Challenges of Complex Social Inequalities", available at: <http://www.foryourself.kiev.ua/docs/20171205/tezi.pdf> (Accessed 4 March 2019).
7. Marutian, R. "Fighting injustice or inequality is an eternal social dilemma", available at: <https://matrix-info.com/2018/08/24/borotba-z-nespravedlyvistyu-chy-z-nerivnistyu-vichna-sotsialna-dylema/> (Accessed 5 March 2019).
8. Libanova, E. (2012), "Inequality in Ukraine: Scale and Impact Opportunities", *Instytut demografii ta sotsial'nykh doslidzhen' imeni M.V. Ptukhy NAN Ukrainy*, vol. 3, pp. 404.
9. Sidorchevsky, M. "The level of social inequality in the EU is reduced", available at: <https://www.dw.com/uk/a-41402568> (Accessed 5 March 2019).
10. Sulima, E. "Sources of global social inequality and ways to overcome the polarization of global society", available at: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8199/Sulima_Dzherela_hlobalnoi.pdf (Accessed 6 March 2019).
11. Ujmaghuridze, G. "The factors of inequality of political participation in modern Ukrainian society: the experience of binary logistic regression", available at: <https://periodicals.karazin.ua/ssms/article/view/10191/9710> (Accessed 6 March 2019).
12. Chupryna, O. "Social inequality as a source of threats to the security of human development in Ukraine", available at: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/1907/1/CHuprina_CHuprin_282.pdf (Accessed 7 March 2019).

Стаття надійшла до редакції 21.03.2019 р.